

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

A miniszterek látogatása.

Hódoló tisztelettel, lelkes hazafiúi örömmel üdvözljük a magyar kormány két illustis tagját városunk falai között. Ami örömmünkét csak fokozza, azt igazabbá és lelkesebbé teszi, az azon fontos és magaslati körülmény, hogy oly időben és azon alkalmából tisztelik meg látogatásukkal városunkat, amidőn a verejtékes munka, a beszületés szorgalom és a nemes törekvés ülök meg dicsőséges ünnepüket határainkon belül. *Hegedüs Sándor*, m. kir. kereskedelemügyi miniszter, mint ismeretlen jön ugyan el hozzánk, de erős hitünk és bizodalunk, hogy ő, kinél igazabb és odaadóbb barátot a magyar ipar és kereskedelem nem bír, a maga valódi mértéke szerint fogja méltányolni a mi jóakarátú igyekvésünket és bizonyára meg fogja érteni a szeretetnek azon nyelvét, mely a helytartólából a magyar ipar fejlesztése és felvirágoztatása érdekében, ha nem is mindig erőteljes hangokban, hanem olykor csak tördelten, csak gyengén szól hozzája. *Dr. Plósz Sándor* m. kir. igazságügyminiszter, városunk országgyűlési képviselője pedig mint régi, jó ismerősünk látogat el köznök, hogy erősebbre, szilárdabbra fűzze a szeretetnek és barátságunk bizonyára nem önhibánk folytán meglazult kötelékét. A legőszintébb hála érzelmeivel adózunk a magas kormány e két kitűnő tagjának azért a nagy megtiszteltetésért, melyben szerény bennünket részesíteni kegyeskednek.

Ha talán rövid is az idő, melyet körünkben tölteni fognak, arra nézve, hogy a maga egészében, a maga teljességében

megismerkedjenek e város aspirációival és szükségleteivel, de azért hívó bizalommal valljuk, hogy ennek daczára azon meggyőződést fogják meríteni itteni tartózkodásukból, hogy e város intelligenciája, minden téren megnyilatkozó becsületes törekvése és erős hazafias érzülete révén méltán reá szolgált a kormány leghatékonyabb támogatására, arra a támogatásra, mely mondjuk ki nyíltan és leplezetlenül, eddigelé oly gyéren kereste fel. Mi hiszszük és valljuk, hogy azon tudattal fognak távozni tőlünk, hogy ez az iparkodó dunamelléki város, mely évtizedek óta daczol a legmostohább sors ádáz hulláncsapásaival, ennek daczára csorbítatlanul megőrizte erős, fejlesztésre képes szervezetét, és hogy egyedül a kormány jóindulatú istapolására volna szüksége, hogy hamarosan visszahódítsa azt a pozíciót, melyet hajdanta a kereskedelem és ipar terén elfoglalt.

Hogy feltárjuk helyzetünket a maga kendőzetlen valóságában, hogy kifejezetten reá mutassunk azokra a vérző sebekre, melyeket az utolsó évtizedek mostohasága egykor virágozó kereskedelmünkön és iparunkon ütött, az a vendéglátás ez ünnepélyes óráiban bizonyára nem időszerű, de nem is szükséges. Ha *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi m. kir. miniszter nem is volt akkor a magyar kormány tagja, amidőn Baja városa egy szívvel- egy lélekkel sorompóba hívta a közép Duna körüli megyéket Fiumétől egész Erdély havas bérceig a közép Dunának áthidalása érdekében, azért mégis ismeri az érdekelt ország-résznek ezen forró kívánságát.

A beteg magyar ipar kórágját körül-

ülök a tudós profeszorok, mindannyian a panaceát a magyar társadalomban vélik feltalálhatni. De vajjon ezen társadalom, ha azt a helyi viszonyokra korlátozzuk, nem-e nagyon ingoványos, nagyon süppedékes talaj és nem-e czelszerűbb e helyett minél több fogyasztási piacot, minél több és újabb érintkezési pontot (nálunk éppen az áthidalás útján) teremteni? Talán a helyi viszonyok megismertetése közelebb hoz bennünket a régóta húzódozó ügy kedvező megoldásához és mérsékli azt a rideg, mereven elutasító álláspontot, melyet a kereskedelemügyi miniszter e kérdésben elfoglalt.

Dr. Plósz Sándor, városunk országgyűlési képviselője előtt igazán felesleges kívánságunkat, régi óhajunkat, a kir. törvényszék visszaállítását ez alkalomból hangoztatni. Ő tudja, hogy abból az alkotmányból, mely városunk anyagi regenerációját lesz hívatva megépíteni, a törvényszék erős szolópának hiányoznia nem szabad és tudhatja azt is, hogy e város polgársága az intelligencia és ildomosság jóval magasabb színvonalán áll, miszerint nem ostromolja őt e kérelmével pusztán azért, mert egyúttal igazságügyminiszter is, hanem mert a mindenkor tiszteletben tartott magasabb igazságügyi tekintetek keretein belül jöendő boldogulásának, gazdasági megismosodásának egyik előfeltételét épp a törvényszék újra felállításában látja.

Talán akarunk ellenére is szóba öntöttük azt, ami önkénytelenül is ajkunkra tolt, mert hű és meghamisíthatlan kifejezését képviseli vágyainknak, törekvéseinknek.

TÁRCZA.

Bajai reminiscenciák.

A „Bajai Hírlap” eredeti tárczája.

Írta: **Timár Szaniszló.**

Az ifjúság.

Megint itt vagytok tehát? Régi emlékei a napsugaras, aranyos, eseményekben szegény, de örökökben gazdag ifjúságnak? Éste, szép alföldi város, ott a Duna mentén, a Sugovicza partján: megint csak elibém állsz, három karesú és egy csonka tornyoddal? Mérsékelt társadalmi mozgalmid, szépítési kísérleteid, gazdasági harcaid és a jólét utáni törekvéseid megint fölmerülnek lelkem láthatáran. Újra látom szép szülőföldemet úgy, a mint tőle elszakadtam húsz esztendő előtt. Selidőzőm ez emlékek mellett valahányszor bele-nézek idefönn a nagy politika kavargó örvényeibe és a kicsinyes harcok mozgalmiba. Látom diákéveimet, a mint zajtalanul vonulnak el fölöttem, abban az emeletes gyönyörűség házban, a hová azóta bevonult a ezisztériai rend szelleme, de a hol akkor még a világi tanárság uralkodott.

Vajjon más-e az ifjúság most, mint a milyen akkor volt? Nem tudom. Húsz esztendő nagy idő. Sok minden megváltozhatik ily aránylag kicsiny lusztrum alatt is. Akkor még nem küldtek bennünket hat esztendő korunkban iskolába, hanem jó volt, ha tíz-tizenkét éves korunkban kezdtünk megismerkedni az írás-olvasás misztériumaival. Persze bajszos legények voltunk már nagyrészt, a mikor büszkén irtuk a 7-ik, 8-ik osztályban iskolai dolgozataink alá, hogy „bölesészet hallgató”. Nagyási hóbort volt az persze s csak arra vonatkozott, hogy már a 7-ik osztályban a tantárgyak közt ott volt a bölesészet is. A bölesészet misztériumába bepillant-hattunk, de *dohányoztunk* azért nem volt szabad. Pedig ez jobban vonzott bennünket, mint Kant, Spinoza, Locke vagy az atheisták minden elmélete. Bizonyos tekintetben epikureisták voltunk, de csak „plátóilag”, azaz: csak elméletben hódoltunk az örömeknek.

Azonban, akadt köztünk — és pedig nem csekély számban — a ki fittyet hányt a tilalom-

nak és a legnagyobb vakmerőséggel (iskolai nyelven: szemtelenséggel) szivarozva ment végig az utcán. Áldott, jó lelkű, kedves igazgatónk volt, a ki csak szímulálta a szigorúságot. Sokat elnézett, ritkán büntetett. De egyszer mégis megharagudott, a mikor találkozott egy diákkal, a ki annyira vakmerő volt, hogy a mikor a pápaszemes igazgatót meglátta, ki sem kapta a szájából az égő szivart, hanem úgy pöfékelve és fújva a füstöt, köszönt neki.

Szigorú büntetést kapott. Ennek folytán boszút forralt. A boszu órája nemsokára el is következett. A mint az imposztor diák néhány nappal a büntetés után végig ment az utcán, megszólítja egy sváb paraszt. A diskurzus persze német nyelven folyt.

— Nem volna szives felvitágosítást adni valamiről? — kérde az atyafi.

— Ugyan miről?

— Eladtam a buzámot egy idevaló molnárnak, de elfelejtettem a nevét. Most elhoztam a buzát és nem tudom, hová vigyem. Mondja el az idevaló molnár nevéit, az Isten áldja meg.

A diák fejében pokoli ötlet villant meg.

— Tudja mit atyafi? Én nem tudom, mert én csak diák vagyok. Hanem van egy igazgatóm: az annyit tanult, hogy mindent tud. Menjen föl hozzá, kérdezze meg; bizonyosan tudja, kinek adta el a buzáját?

A sváb atyafi megköszönte szépen az adre-sse-t és beállított az igazgatóhoz.

— Maga az az úr — kérde ismét németül — a ki mindent tud?

Az igazgató dühösen kapott szemüvegéhez, a mit mindenkor megtett, valahányszor oktalanul zavarták.

— Tudok valamit, de nem mindent! — förmedt a kérdezőre. (Mintfogó németül beszélt, hozzátette Goethe mondatát: „Zwar weiss ich viel, doch möcht' ich alles wissen”.)

— Mondja meg hát, kinek adtam el a buzámot itt Baján?

— Megbolondult?

— Isten ments! De valaki az mondta, hogy maga mindent tud.

— Das ist doch wunderlich! — pattant ki hánulva az igazgató.

— Igen, igen: *Wunderlich!* — kiáltá leir-

hatlan örömmel a sváb. — Nagyszerű! Csak-ugyan tudja, Köszönöm. Az Isten áldja meg érte. Ilyen tudós ember csakugyan megérdemli, hogy a diákokat tanítsa.

A dolog nyitja az, hogy volt Baján egy Wunderlich nevű molnár és így pattantotta ki véletlenül a nevet.

Ilyen csinyeket követtek el abban a házban a diákok. De több imposztorságot is, a mit sok volna felsorolni. Csupa vidámság és kedély volt az iskola. A tanárok együtt jártak a diáksággal lapdázni és volt öröm, ha a tanár került a „rész-krász” közepébe. Ahány szekundát adott előzőleg, annyi püfölést kapott ilyenkor a lapdával. De azért tekintélye is volt. Hires is volt a bajai ifjúság az egész vármegyében. Merész esiny-jáiról és jó tanulásról egyaránt,

A férfiak.

Milyen tér nyílik előttem, a mikor ezt az alcímzet leírom! Férfi erényt kell zengenem, még pedig a legszebbet és legnemesebbet. A bajai férfiak erényét. Csupa érdeklődés jellemzi a bajai férfiakat. Minden iránt érdeklődnek, a mi a köz-ügyhöz tartozik, legyen az politika, közgazdaság, irodalom, művészet, vagy társadalmi mozgalom. Vannak viták a városi, közgyűléseken, a kaszinókban, a kávéházakban és pedig hevesek és kemények. De ritkán hallottam, sem akkor, amikor szülőföldem földjét tapostam, sem azóta, hogy valaki a követeiken kívül, a kiknek „muszaj”, *pár-bajra* provokált volna valakit. Baján nem veszek-szenek a férfiak. Bizonyára ritka nagy erény oly időben, a mikor a párbajmánia oly nagyon el-harapozott az országban, hogy Budapesten a statisztika kimutatása szerint, egy hét lefolyása alatt több, mint száz kardpárbajt vívtak. Hány pisztolypárbaj folyt le, azt nem lehetett ellen-örizni. A vidéki városokban is erősen veszek-szenek mindenfelé. Alig győzik az újságok regisztrálni a véres és vérelnküli páros viadalkat. Nagy okok, kis okok egyaránt fölébresztik a szí-vekbén a bestiákat s a dübromokban a férfi manapság vért kíván.

De a bajai férfiakat a mélyen nem érte utól. Ott szépen megvannak egymás mellett a különböző pártok, nemzetiségek, vallásfelekezetek. Még

Isten hozta illusztris vendégeinket körünkbe, vajha e vendéglátásnak a szívekből feltörő melege közelebb vinné városunkat a magas kormány jóindulatához, vajha megteremtén az összekötő kapesot a kormány bölcs belátása és városunk vitalis érdekei között!

Dr. L. Á.

Tanítók nagygyűlése.

Évenként egyszer összejönnek messze vidékről a „nemzet napzsamosai”, a kultura előbarcosai, hogy magasatos hivatásuk betöltéséhez, nemes, de „erőbontó” foglalkozásuk teljesítéséhez a kölcsönös találkozásból erőt, lelkesedést merítsenek, mert bizonyára az embernevelés munkája az, melynél szebb és főnségebb, de egyúttal nehezebb is alig található.

A Bajavidéki rk. tanító-egyesület idei nagygyűlését a helyi iparkiallításal kapcsolatban június 11-én tartotta, melynek érdekes és tanulságos mozzanatairól az alábbiakban beszámolunk.

A tanítóság, hogy a pedagógiai tanulságokat a kiállításból nyerhető ismeretekkel egybekössze, az idén a szokotnál nagyobb számban jelent meg. A reggeli vonattal érkezők, a zászlódiszbe öltözött város ünnepies arculatával harmonikus hangulatban először a templomba mentek, hogy tanácskozásukra Isten termékenyítő áldását lekönyörögjék. Innen a városi székház dísztermébe vonultak, hol 10 órakor *Kovács* Máté apát, elnök a gyűlést megnyitotta.

A templomban és gyűlésteremben személyes megjelenésükkel szerencselteték a tanítóságot: mélt. *Schmausz* Endre főispán ur, nagys. dr. *Hegedűs* Aladár polgármester úr, a városi hatóság hivatalos képviselője: tek. *Meskö* László tanácsnok ur. A gyűlés vendégeit láttuk: *Scheibner* Gyula rendőrfőkapitány, *Szűcs* Ferenc tanácsnok, *Szabó* Sámuel aljegyző, *Kálmán* Kólos főgymn. tanár, urakat.

A tanítóság mély hálájának és köszönetének szép szavakban adott kifejezést az elnök üdvözlő beszédében, különösen hangsúlyozva emelven ki ő méltóságának a tanítók becsületes törekvései iránt tanúsított meleg érdeklődését, mely nem elégszik meg a szavakkal, hanem tettekben is hathatósan nyilvánul meg.

Az üdvözlés nyomán feltámadt viharos éljenzés után az elnök ráterít megnyitó beszédére. (Időközben a gyűlés illusztris vendége a polgármester úr kiseretében elhagyta a gyűlés termet, hogy székhelyére elutazzék.) A magyar katolicizmus 900 éves fennállása alkalmából ünnepies színezetű nagyszabású megnyitó beszéd rövid tartalmát a következőkben adjuk.

A beszéd abból a vádból indult ki, melynek a közelmúltban egy nagy tekintélyű orsz. bizottság adott kifejezést, hogy t. i. a kath. egyház ma már nem alkalmas tényezője a közkutatásunk fejlesztésének. Igaz-e ez a vád? Talán az egyház létért azon utról, melyen 900 éven át az oktatás-

ügy szolgálatában isteni küldetés alapján működött?

Hisz az egyház ma is ugyanazon eszközökkel küzd, miként hajdan; a tudomány fegyvere nem gyöngült meg kezében, a hazafias erzelem tüze nem hamvadt ki csarnokaiban.

Az előzessel fogadott megnyitó beszéd *Lissák* János indítványára egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni határozott. Egyúttal a nagygyűlés óhajára a tanügyi lapokban is megjelenteti nagyterjedű beszédét az elnök.

Ezután nagymélt. *Császka* György érsek urat, az egyesület fővédnökét, távirali úton üdvözölte a nagygyűlés.

S most fölvetette elnök a napirendet, melynek első pontján *Drégely* Kálmán melyküti tanító emlékbeszéde állott. *Schmidt* Lőrincz volt egyesületi tagot s alelnököt parentálta el nagy bensőséggel mondott s megrható momentumokban gazdag beszédében a szónok, előadását mely megindulással jutalmazta a hallgatóság.

A napirend második pontját *Sterk* József titkari jelentése kezezte. Az ügyes tollal megírt jelentés első sorban megokolja a gyűlés elhalasztását. Az elnökség a választmányiul egyetértve — nygmond — szívesen ragadta meg az alkalmat, hogy jelen nagygyűlésünket a helyi iparkiallítás idejére tegye, ez által is kiváló figyelmnek és mely tiszteletnek öhajján kifejezést adni azon hatóság iránt, mely egyesületünkkel már egy ismert alkalomból és jelenleg is oly előzékenységgel fogadta hajlékába.

A következőkben vázolja a múlt év eseményeit, beszámol a központi bizottság és a választmány működéséről, a pénztári és könyvtári állapotról s végezetül az adminisztratív intézkedések elörölásával zárja be számolóját.

A nagygyűlés legfontosabb mozzanata következett a vitatétel tárgyalása.

Tárgyalás előtt: *Noroth* J. jegyzői jelentést tett a vitatételről írt *Csapláros* János-féle tervezet alapján fölvetett testületi értekezleti jegyzőkönyvekről 12 testület észreveteléből kialakult közvelekedés a határozati javaslat mellett nyilvánult meg és főleg az első és leglényegesebb pontba foglalt azon elvi kérdésben: hogy a *reálisk. tanítás határozottan az olvasókönyvek alapján történjék.* — kettő kivételvel, a testületek a tervező álláspontjára helyezkedtek.

E hivatalos jelentés után *Csapláros* János tatabázi tanító lépett az előadói asztalhoz és programmszerű nagy beszédben megokolta határozati javaslatát, melynek végén azt az alábbi pontokban foglalva elfogadásra ajánlotta: 1. a reálisk. tanítás határozottan az olvasókönyvek alapján történjék; 2. de hogy az alaki ezél mellett a tárgyi ezélnek is megfelelően az oktatás; kivált osztott népiszkolában a szakkönyveket is lehet, sőt kell is a földrajz és történelem tanításánál használni.

E határozati javaslatot általános élénk helyesléssel egyhangulag elfogadta a nagygyűlés.

Erre *Noroth* István a bíráló bizottság előadója terjesztette elő jelentését. A pályázati tételre, mely azt a kérdést tűzte ki megoldásra: 1. van-e jogosultsága annak a panasznak, mely

Az asszonyok.

Szeretném bokretaba kötni a legszebb virágokat, hogy odanyújthassam szülőföldem szép hölgyeinek hódolatom jeleül. Hogyan jellemezem őket, miképpen tüntessen föl különös karaktervonásaikat általában?

Legkisebb erényök az, hogy szépek. Pedig szépek. Het vármegyében nincs együtt annyi szép asszony, mint Baján; még a fővárosban is nagy a hírok.

De ez csak külsőség. A talajban, a vízben, a levegőben van talán a szépség bacillusza, hogy Baján olyan *epidemikus* a nők közt a szépség. Vagy csak én láttam őket olyan szépeknek? Bizonyára nemcsak én, mert a mi engem illet, egy véleményen vagyok *Eötvös* Károlylyal, a ki azt állítja, hogy életében sohasem látott egészen rüt és egészen rossz asszonyt.

A bajai hölgyek a szépek közt is az elsők. A társaság sugárzik a kedélytől, a hől két bajai nő együtt van. Bőbeszédűek és szípkázók. Megesik az is, hogy *megszólják* egymást, de ez az általában asszonyi — *erény*. Hová is lenne elbizakodottságtól a nő, ha nem tudná, hogy ki van téve más hölgy bírálatának? A bíralat szigorúsága egyebeknél is a versenyt mozditja elő; még pedig az üdvös versenyt.

Irtam le öltözködéseiket, piperéiket? Minck? Ebben is lépést tartanak a korrál, mint minden egyebbel. Talán jobban, mint más város hölgyei, de hisz ez csak a dísz emeli, a mely körülragyogja őket.

A bajai nőktől tanultam meg, hogyan kell az asszonyi erényt megbecsülni. A legtöbb szép megindulásomat ennek köszönhetem az életben. Ez el nem múlt tisztelettel tölt el engem a bajai nők iránt.

Most megint az egész ország beszél Bajáról: Van iparkiallításuk. Vajjon mikor kapják meg már azt a bizonyos rég óhajtott vasúti hidat, a mely a bajaiak anyagi jólétét van hivatva biztosítani? . . .

az elemi iskola nevelő-tanító munkáját kedvezőtlenül minősíti s így a tanító-testület tekintélyét megrontja; 2. nem méltatlan-e részünkről, hogy az ovoda működését eltiltjuk? — két pályamunka érkezett be, egyik ezen jellegével: „Minden bölcsesség kezdete az Úr felelme”, a másik ezzel: „Ne legyetek irigyek”. A bíráló bizottság, a viszonylag becsesebb dolgozatnak, főképpen a vizsgálom elismerése és a törekvés sarkalása okából, kiadati ítéli a pályadíjat. A nyertes: „Ne legyetek irigyek” jellegű dolgozat szerzője: *Végh* Rezső katymári tanító.

Ezután a választmányi javaslatokra került a sor. Ezek között első helyen a jövő évi tételeket tárgyalta a nagygyűlés. A javasolt tételek, melyeket *Buqáky* János dautovai és *Lissák* János bajai tanító módosító indítványára folytan változtatással tett maguévá a nagygyűlés, a következők: 1. vitatétel: a) „Kell-e külön tanterv az osztalton népiszkolának?” b) Az irvaolvasás tanításában bír-e jogosultsággal az újításra törekvő irányzat, mely azt sürgeti, hogy a betűk tanítását a nyomtatott nagy betűk kezdjük?” 2. pályázati tétel: „Adassék a hittan emleztetésének leghelyesebb módja.”

Másodsorban tárgyalás alá került a választmányi javaslata a bíráló bizottság kiegészítése tárgyában.

E javaslatot *Wörtz* Pál előadó okolta meg magvas és jól átgondolt beszédében.

Az előadót szép beszédéért megeljenézték, logikája előtt megbajolták; a javaslatot, hogy a vidék kivonásával állandó 7 tagú bíráló bizottság szerveztessék, egyhangulag elfogadták. A végrehajtásra vonatkozó intézkedést a köponti bizottságra ruházták.

A harmadik választmányi javaslatot elnök terjesztette elő a II. orsz. kath. tanítói kongresszusra kiküldendő képviselő személyi kijelölése tárgyában.

Hyen minőségben *Csapláros* Jánost jelölte a választmány. Zajos eljenzessel megvalasztott. Egyúttal a küldetéssel járó ellátási költségek fejében a kongresszus tartamára 10 kor. napidíjat és az utazási költség megtérítését állapították meg. Ezzel záró mozzanatahoz ért a gazdag tárgysorozattal leírt nagygyűlés.

Az elnök beszámolt zombori küldetéséről; élenken esetelte benyomásait, melyeket a zomborvidéki róm. kath. tanító-egyesület jubiláris díszgyűlésén szerzett. Azután utólag a városi hatóság jelenlévő tagjainhoz fordult (kik a harmadfőloras nagygyűlést érdeklődéssel és türelemmel végighallgatták) s különösen annak hivatalos képviselőjét apsztrófolta meleg szóval, szívből jött köszönettel.

Ezután *Meskö* László városi tanácsnok úr állott fel szólásra és bár — mint előre becsajította — sem hivatott, sem illetékes, méltanyolta a „Bajavidéki róm. kath. neptanító-egyesület” hazafias és közhazsnú működését és a városi hatóság részéről köszönetet mondott az egyesület azon érdeklődő szives figyelméért, hogy ez évi nagygyűlését a helyi iparkiallításal kapcsolatban tartotta meg.

Zugó eljenzes és tapsvihár fejezte ki a tanítóság tetszését a tanácsnok ur megragadó szónoki lendülettel s a nála ismert közvetlenséggel mondott szavaival.

Gyűlés után a társaság — a fehér asztalnál keresett üdülést s emelkedett hangulatának magyar szokas szerint, áldomásokban adott kifejezést. Áldomást mondott *Kovács* Máté a királynak, a pápára és az érsekre. A lojális erelmű magyar tanítóság álva hallgatta meg agg elnökek királyhűségére és honszerelmére lelkesítő szónátát. Továbbá áldomást mondott ugyanecek az elnök: *Meskö* Lászlóra, *Drégely* Kálmán az elnökre, *Meskö* László a tanítókra.

D. u. 3. órakor az előre megállapított program szerint testületileg megtekintették a kiállítást, mely sok látmával, érdekes részleteivel estig fogva tartotta az érdeklődő társaságot, mely innét a legjobb általános benyomásokat vitte magával otthonába.

N. J.

Ipartestületek értekezlete.

Nemesak az anyagi munkásság terén való ügyösséget bemutatni, hanem az iparos osztályt tömöríteni, ugyszolyan társadalmi terén erősíteni és szervezni: volt egy második bevallott, dicséretes ezéja iparosaink mozgalmanak. Számítottak rá, hogy *Bács-Bodrogh* és a szomszéd vármegyék meghívott ipartestületeinél fölhívásuk visszhangra talál és ebben nem is esalatoztak, mert meghívásukra megjelent *Ráth* Károly közp. ipartestületi elnök királyi tanácsos, a szegedi ipartestület elnöke, *Kalmár* István és *Bozso* János jegyző, a kulai, halasi, zombori, kálcsai, bezdáni, szabadkai, ó-kanizsai és palankai elnökök.

Az ipartestület összes helyiségeit megtöltötte az érdeklődő iparos üdvözlő. Czernay Imre a bajai ipartestület elnöke ösztöly ölte a megjelent vendégeket, különösen *Ráth* K. kir. tanácsost, *Scheibner* Gyula városi rendőrfőkapitány Baja város törvényhatósága részéről kívánta, hogy a megjelent vidéki kiküldöttek jól érezzék magukat és az iparos osztály érdekeiben megindult tanácskozásnak sikere legyen. A gyűlés igen fontos tárgya „Az iparosok nyugdíj intézményének a megal-

a képviselő választások is rendszeren zajtalanul folynak le. Egyhangulag választották meg rendszeren boldogult *Tóth* Kálmánt, *Latinovics* Gábort és *Pósz* T. A bajai férfiakot tanultam meg, hogyan kell a férfúnak a férfiút megbecsülni.

Csak egyszer — emlékszem — volt zajos választás. A mikor *Latinovics* Gábor lépett föl először. Gál Péter volt az ellenjelölt. A bajaiak kissé meg voltak „vadulva” a mint azt műnyelven mondják. *Latinovics* kortesei elfoglalták a város-háza erkélyét, Gáléi lent foglalták állást a város-háza előtt.

Egyszerre nagy sapadtság keletkezett odalenn. Gál legnagyobb kortese fölment az erkélyre, ott épen a közepén megállt és harsányan lekiáltva a főmegrre, éltette jelöljét.

Mindenki azt hitte: no most baj lesz. A kortes ilyenkor nem ösmer tréfát. Az erkélyen a kezek öklökebe szorultak, de nem sujtott senki. A kup sikerült. Diadalmasan ment le a vakmerő megint a maga kicsiny csoportjához; a hajaszala se görbült.

De egyéb erényekben is gazdag a bajai férfiú. Magyar, szerb, bunyevácz, keresztény, zsidó: egyik sem hánytorgatja a másiknak fáját vallását. Sőt éppen az én időmben zsidó polgármestere volt Baja városának és soha senki sem panaszkodott rá, sem személye, sem vallása miatt.

Jótekonny mozgalmakban azonban szívesen vesz részt a bajai férfiú. Szereti a szűkebb hazáját, szülőföldjét és ragaszkodik hozzá még a távolban is. Tudok olyanokat, akik odahaza halálos ellenségek voltak. De amikor más városban, vagy a külföldön találkoztak, egymás nyakába borultak, összeölelkeztek, és szent volt a béke közöttük.

Adott is néhány derék férfiút a hazának Baja városa. Büszkéek is voltak rájuk a bajaiak.

Csak egyet nem tudok elfelejteni szülőföldemnek. Egyet, illetőleg kettőt. Hogy megállították a *Sugovicza* folyását és hogy kiirtották a *Pandursziget*et. Ez volt a legfájdalmasabb dolog, ami érintett. Még a kis töltés sudár fáit is leszedték. De nagy kár volt érték! . . .

szemben — a közönyös publikum hírében állott, de mintha az utóbbi időben rácafolni igyekezett volna e vádra, amennyiben szorgalmasan járógatt színházba, úgy hogy sem a directornak, sem a művészeknek panasza okuk nem lehetett. Hogy mi idézte elő ezt a metamorfózist? Az semmi esetre sem, hogy egyszerre felesaptunk mace-násoknak, hanem talán inkább az, hogy közön-ségünknek meg van a helyes műérzeke, mely abban nyilvánul meg, hogy a jó szintársulatokat, mint a milyen Deák volt, pártolja, a kevésbé jó vagy rosszat mellözi. Hogy a műpártolás nem oly mérvű nálunk, mint másutt, annak oka az a pénz, a mely, mint gavallérosan mondani szoktuk, nálunk a legkevesebb. Most azonban olygeniális művészhez lesz szerencsénk, akinek az estélyen való részvételnél a pénzkérdésnek szerepet játszania nem szabad. Oly illusztris művészt meghallgatni mint Zilahy, kit — egy életreajz s írója szavai szerint jökevényben teremtett az Isten — mindnyájunk hazafias kötelessége. Ugy halljuk, hogy a műsor páratlan lesz a maga nemében. Azt lapunk legközelebbi számában közölni fogjuk. Belépő-jegyek *iff. Wagner Antal* könyvkereskedésében jeyezhetők elő.

Tancziskola. *K. Tany József* bajai műkö-déséből is ismert okl. táncz- és illemtnár a jövő hét folyamán Bajára érkezik és a „Barány Szálló”-ban táncztaufolyamot nyit. Ugyanott beiratások naponta d. e. 11-ől 12-ig eszközölhetnek.

Orfeum. A „Központi Szállóban” ma vasár-nap Fülöp Károly igazgatása alatt Orfeum elő-adás tartatik. A társulat méltán megérdemli a közönség pártfogását. A műsorból megemlítendő Szilágyi Elemér női imitátor és Martini árnykép művész.

Háziszer. Azon világhírnél fogva, melyet maguknak *Thiery A.* pregradai gyógyszerész készítményei — balszam és centifolia kenőcse — szereztek, ajánljuk az ezekről szóló hirdetést olvasóink figyelmébe.

A szolid ipar érvényesül. Sajnos, a közleke-dési politika megbénította elsorvasztotta hajdan virágzó iparunkat, melynek egymás után szárad-tak el egykor dús lombozott ágai, mert elvonat-tott a értéztől az éltető tápanyag: a fogyasztási területet képező vidék. Mind gyérebben találko-zunk azon régi iparos cégekkel, melyek a mult század derekán iparunk kifejléttségét messze vi-déken hirdették. Azért kelt bennünk jól eső ér-zést, ha iparosaink halálatjától, szeretetétől környez-tett főispánunk védelme, támogatásával fényesen sikerült kiállításon ily érdemes régi polgárok ne-veivel találkozunk, kik az üzletpangás, a nehéz küzdelmek ezen már szinte végtelennek látszó időszakában mindedig sikerrel állhatták meg az ipar terén becsülettel kivívott helyüket, s a jobb jövőben való bizátsukkal, a haladás követelmé-nyeivel számolva, szakértelmükre s tisztességes üzleti elveikre támaszkodva tovább folytatják nehéz létküzdelmüket iparunk letűnő fényének visszahódítása érdekében. Egy ily régi iparos üzlet egyik örököse *övr. Bernhart Istvánné* a hely-beli iparkiallítás *első díjjal (díszoklevéllel) kitün-tetett* cégének felszázados üzletét nem egyedül helyben, nem csak a környéken, hanem az ország számos és pedig fejlett iparral bíró nagy váro-saiban is előnyösen ismerik. Saját műhelyének készítményéből nagy szabású butorkiallítást ren-dezett, (ebédlő, szalon, halószoba) melynél a köz-ismeret szolid kivétel és versenyképes árak meg-érthetővé teszik velünk e cég felszázados jó hírnevét, mert a kiállított tárgyak nem csupán ezen alkalomra készültek, vagy előre megrendelt butorok, hanem csakis olyanok, melyek folyton készülnek a cég műhelyében, annak választéko-san felszerelt raktára számára.

CSARNOK.

Az ipartestület estélye.

(Június hó 14-én.)

A kiállítással kapcsolatos ünnepségek kere-tébe az ipartestületi egy műkedvelő előadást, hang-versenyt és táncmulatságot illesztett be, a mely minden tekintetben becsületere válik. Meggyőz-hetet ez a sikerült est mindenkit arról, hogy iparosaink nemesak az anyagi munka terén tud-nak fényes eredményt felmutatni, hanem a szel-lemi műveltségnek is magas fokán állanak, a szép, jó és nemes iránt fogékonysággal bírnak. Van dalos-körük, mely *Wilhelm* Károly karnagy szakavatott vezetése mellett a legnagyobb szabá-tossággal adott elő néhány szép dalt. — van egy gyakorlott műkedvelő-gárdájuk, mely nagy igyekezettel és szép sikerrel újított fel egy régen elfeledett népsziművet. Lukácsi Sándor „*Köszö Jutká*”-ját. A műsort egy szép előkép egészítette ki: a különböző iparágak apotheosisa.

Az előadásról szólva meg kell emlékeznünk mindenek előtt az igazán szép, új díszletekről, melyek *iff. Kovács* Sándor esetjét dicsérik. A szép kiállításhoz teljesen méltó volt a szép elő-adás, mely a fáradhatatlan rendezőnek, *Evetovits* Jánosnak e téren elért számos szép sikereit egy

ujbabb szaporította. A szereplők közül mindenek-előtt a czinszerép személyesítőjét, *Kovács* Honkát kell a legnagyobb díszlettel kiemelniük termé-szetes, melyen átértett, drámai erővel teljes ala-kítását, mely a természetes szilajszagot és az er-zelmességet sikerülten olvasztotta össze. *iff. Ury* Pálné (Erzsi) igen kedves, tűzről pattant menyecske volt, egészen otthon érezte magát a színpadon. Hangja tiszta, csengő, igen kellemes. Szép dalaival nagy hatást ért el. Igen jól állotta meg helyét *Szabó* Annuska is Borecsának érzel-mes szerepében. Ugyanezt mondhatjuk *Ternák* Mariskáról (Bogárdiné), *Magyar* Andrasnéről (Kö-vecsiné) és *Lauffer* Mariskáról (Egy leány). A női szereplők mindegyikét szép esokorral lepte meg a rendezőség. — A férfi szereplők közül maga-san kiemelkedik a műkedvelő színpad egyik leg-tehetségesebb, jól ismert alakja *Gódr* Lajos (Hudlacsék János, drótos tól), kinek alakítása a legkisebb kivánnivalót sem hagyta fenn. Bármely színpadon fényes sikert ért volna el vele. Kapott is tapsot mindjárt beletekora és taps kísérete minden mozdulatát. A komikus nemből mindjárt *Hechtl* Góxiát (Marzi) említjük meg utána, kit már szintén jól ismerünk. Ugyancsak ilyenmí tehetőségnek adta jelét *iff. Schrimmer* József, *Figura* Jancsi szerepében. A komoly nemből igen figyelem-e méltó dolgot produkáltak *iff. Ury* Pál (Golyvas Tamás) és *Imrik* József (Kondor Máté). Elismeréssel kell szólnunk *Honák* Gézáról (Arva Gyuri) ki jól játszott és e mellett szépen énekelte is. *Loob* József teljesen becéltte magát *Turi* Gábor kovacsmeister szerepébe. A többi sze-replők, kiknek szintén részük van a szép siker-ből: *Rubesch* Lőrincz (Pintes István) *Borkovits* Gyula (Kincses Pista) *Bankhardt* Antal (Egy le-gény) és *Farvacsányi* Andrács (Czigány zenész). A közönség a nagy hőség ellenére is nagy türe-llemmel és igazán élvezettel nézte végig az elő-adást. Utána táncz következett.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. Baja. Anyaghialmaz miatt legnagyobb sajná-latunkra a jövő száma marad. — **N. I. Baja.** Köszönet az alaposan megirt ismertetésért, melyett térszűke miatt csak rövidítve közölhetünk. —

HIRDETÉSEK.

3911. sz.
tkv. 1900

Árverési hirdetményi kivonat.

A bajai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint *dr. Kemény Zsigmond* végrehajtónak *Abrahám Péter* végrehajtást szenvedő elleni 220 kor — fil. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a szabadkai kir. törvényszék területén lévő a madarász pusztai 267. sz. betétben A. I. sorsz. 76/2. hrsz. alatt felvett ingatlanból *Abrahám Péter* felerészben illető jutalékára az árverést 750 korona ezennel megállapított kikiáltási árral elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1900. évi július hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor** Borsód község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becs-árának 10 %-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügy-ministeri rendelet 83. §-ában kijelölt ovadékköpes értékpapírban a kikiáltott kezeihez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elis-mervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.
Baján 1900. évi április hó 10-ik napján.

TEMMER
kir. aljárásbíró.

354. szám.
v. 1900.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a buda-pesti VI. ker. kir. járásbíróóság 1898. évi Sp. VI. 2097. számú végzése következtében *Dr. Wilhelm Adolf* ügyvéd által képviselt *Szalai Gábor* javára *id. Pock József* ellen 376 kor. s jár. erejű 1899. évi febr. 6. és 7-én fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 878 korra becsült következő ingóságok, u. m.: szoba-butor, ágynemű czipő és papucsárú és 3 varrógép nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróóság 1894. évi V. 1287. számú végzése folytán hátr. 19 kor 50 fill. tőkekövetelés erejű végrehajtást szenvedett lakásán és üzletében Baján leendő eszközölésére 1900. évi június hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája határidővel kitűzték és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivata-ki meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzben mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el-fognak adatni.

Amennyiben az előírozandó ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értel-mében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Baján, 1900. évi június hó 7-ik napján.

HORÁNSZKY LÁSZLÓ
kir. bírósági végrehajtó.

195.
1900

ügyszám

Árverési hirdetmény.

Alólírott királyi közjegyző Szücs Ödön bajai lakós megkeresése folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Szücs Ödön gép-gyáros bajai gyártelepén levő: „Első Ma-gyara Gazdasági Gépgyár” gyártmányu 4¹/₂ lőerejű, szalmafűtő készülékhez való tűz-szekerénnyel ellátott új göcséplő-készlet teljes gyári felszerelésével, továbbá 500 kilógrammos tizedesmérleg sulyaival együtt 8700 korona kikiáltási árral folyó **1900. évi június hó 23-ik napján délután 3 órakor** Szücs Ödön bajai gyártelepén a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Baja, 1900. június hó 13.

Szabovlyevits Mihály
kir. közjegyző.

Árverés.

Néhai **Csukás Ferencz és neje** hagyatékát képező a Haynald-utca és szerb templom tér sarkán fekvő 494. ö. i. számu ház 582 kor. 40 fil. bánatpénz mellett, a Deszkás-utca és szerb templom tér sarkán fekvő 505 ö. i. számu ház 403 kor. 20 fil. bánatpénz mellett, a Deszkás-utczában 518. ö. i. szám alatt fekvő ház 224 kor. bánatpénz mellett, ezen ház mellett levő kertek 49 kor. 40 fil. bánatpénz mellett bírólírag el fog-nak árvereztetni **1900. évi június hó 28-ik napján d. u. 3 órakor** Baján, a bajai kir. járásbíróóság árverési helyiségében Mikolics-féle házban.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Ház eladás.

A néh. **Dr. Lemberger Henrik-féle** Haynald-utczai ház szabad kézből eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalom-ossillapító bedörzsöléséket alkalmaztatik köszvényél, csúznál, tagszagattásnál és megműléseknel és az orvosok által be-dörzsölésekre is mindig gyakrabban ren-deltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment, el-nevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árral majdnem minden gyógyszerárban kész-leben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásá-rás alkalmával igen óvatossak legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van for-galomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter eszközjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, Rudolstadt es. és kir. udvari szállítók.

